

SALAS BÄSTAS TILLVÄXTBUDGET 2022-2024

Sammanfattning

Salas Bästa budget 2022 tar höjd för att ha en vision om hur Sala kommun ska bli en hållbar tillväxtkommun som växer socialt, ekonomiskt och klimatsmart, med ökande antal skattebetalare, bostäder, företag och förbättrad samhällsservice i hela kommunen!

Salas Bästa

Innehåll

1. SALAS BÄSTAS BUDGET OCH STRATEGISK PLAN	2
2. VISION SALA KOMMUN	2
3. ÖVERGRIPANDE MÅL.....	2
3.1.1 BEFOLKNINGSTILLVÄXT	3
3.1.2 ARBETSLÖSHET	3
3.1.3 ARBETSTILLFÄLLEN	3
3.1.4 UTBILDNINGSGRAD	3
3.1.5 NYA BOSTÄDER	4
3.1.6 NÄRINGS LIV	5
3.1.7 KVALITATIV SKOLA OCH BARNOMSORG	6
3.1.8 KULTUR OCH FRITID	10
3.2 ETT HÅLLBART SALA	11
3.3 ETT TRYGGT OCH RÄTTVIST SALA	13
4. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	14
5. ÅTGÄRDER FÖR ATT KOMMA FRAM TILL EN EKONOMI I BALANS OCH FÖR ATT NÅ KOMMUNENS VISION.	15
5.1 FÖRÄNDRINGAR INOM KOMMUNSTYRELSEN SOM VI VILL SE UNDER 2022.....	16
5.2 ÅTGÄRDER INOM UTBILDING OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	21
5.3 ÅTGÄRDER INOM VÅRD OCH OMSORGSNÄMNDEN	24
5.4 ÅTGÄRDER INOM KULTUR OCH FRITID	25
6.1 BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR.....	26
6.2 YRKANDEN	27

1. Salas Bästas budget och strategisk plan

Salas Bästa budget och strategiska plan 2022 -2024 tar återigen höjd för att ha en vision om att Sala kommun ska bli en hållbar tillväxtkommun som växer socialt, ekonomiskt och klimatsmart, med ökande antal skattebetalare, bostäder, företag och förbättrad samhällsservice i hela kommunen, något som är Salas Bästas vision för Sala. Fr o m 2021 har även kommunen tagit fram en vision och övergripande mål, som vi gemensamt ska arbeta mot från och med denna budget. Det har vi tagit avstamp ifrån i år och vi har granskat de målområden som kommunen har satt upp. Vi har därifrån satt upp både förslag till förbättringar och utredningar som vi gärna ser blir verklighet de kommande åren.

2. Vision Sala kommun

”Sala kommun – ett hållbart och tryggt samhälle med livskvalitet och växtkraft”

Under 2021 har Sala kommun äntligen antagit en ny vision. Även om det inte blev ordagrann utifrån det förslag som vi föreslog, kan vi ställa oss bakom slutresultatet. Genom att hela kommunen arbetar mot samma vision, kommer det att bli lättare att genomföra de förbättringar som behövs för att kommunen ska kunna nå visionen. Visionen har även delats upp i 3 övergripande målområden som vi kommer att utgå från i vårt förslag.

3. Övergripande mål

I och med att visionen antogs har kommunen nu arbetat fram övergripande mål. Dessa måste vi utgå från när vi planerar budget och strategisk inriktning. **ETT VÄXANDE SALA, ETT HÅLLBART SALA** samt **ETT TRYGGT OCH RÄTTVIST SALA**. Utöver övergripande mål har kommunen även antagit en värdegrund som ska genomsyra hela verksamheten. **’Enkelt – Effektivt – Medborgarvänligt’**.

3.1 ETT VÄXANDE SALA

”Växande har flera dimensioner. En viktig dimension är att individer ges möjlighet att utvecklas och växa som individer, i ett livslångt lärande. En annan dimension är att kommunen också växer befolkningsmässigt och ekonomiskt hållbart. En positiv befolkningsutveckling har stor betydelse för kommunens framtid, såväl när det gäller framtida skatteintäkter som för att berika kommunen genom att bidra med nya idéer, tankar och erfarenheter. Det innebär att kommunen behöver erbjuda god service men också verka för och stödja entreprenörsanda, företagsetableringar och företagsutveckling i syfte att skapa fler arbetstillfällen, ökad tillväxt och inflyttning till kommunen. Sala är en företagsam kommun med god entreprenörsanda. Vi har ett differentierat näringsliv med allt ifrån tillverkningsindustri till tjänsteföretag och handel, och inte minst en stark grön näring. Det finns en god blandning av små, medelstora och stora företag. Näringslivet har en lokal förankring i samhället med bra kontaktnät och god samverkan mellan företag och organisationer. Sala kommun ska erbjuda Västmanlands bästa förutsättningar för företagande. Ett starkt och diversifierat näringsliv är viktigt inte bara för att göra kommunen

attraktiv. Det skapar också förutsättningar för att kunna finansiera det ökade tjänstebehov som tillväxt medför. Förutsättningar för ökad inflyttning och företagande är att fler bostäder byggs, att det råder hög kvalitet och tillgänglighet inom förskola, skola och vård och omsorg. En utvecklad kollektivtrafik och infrastruktur möjliggör boende och arbete i alla delar av kommunen och ger tillgång till en större och flexiblare arbetsmarknad. CIVILSAMHÄLLET HAR STOR BETYDELSE FÖR KOMMUNENS ATTRAKTIVITET OCH VÄXTKRAFT. Ett rikt och starkt föreningsliv bidrar till folkhälsa och demokrati, och är en viktig faktor för många som väljer var de ska bosätta sig.”

Hur har det då gått för kommunen att uppnå ett växande Sala?

3.1.1 BEFOLKNINGSTILLVÄXT ➡

2020 minskade antalet invånare i Sala igen, efter många års tillväxt vilket är ett misslyckande, då tidigare vision tydligt var att kommunen skulle bli 25 000 invånare senast 2024. Men den senaste kvartalsrapporten från SCB för första kvartalet 2021 visar på en liten uppgång i antalet invånare vilket nu är 22 896 st och som ändå ger ett litet hopp.

3.1.2 ARBETSLÖSHET ⬆

När det gäller individuellt växande är det mer svårt att mäta. Ett sätt kan dock vara att titta på arbetslöshet. I och med Coronan har arbetslösheten ökat rejält i hela landet, Sala sticker dock ut med en högre arbetslöshet än alla kommuner ovägt medel och riksnitt. Arbetslösheten låg 2019 på 6,5% och gick under 2020 upp till 7,8%, medan medelvärdet i riket var 7,2%. Det finns med andra ord mycket som pekar på att kommunen måste arbeta aktivt med att minska arbetslösheten det kommande åren och de verksamheterna ligger idag under Utbildnings och arbetsmarknadsnämnden. Men även under Näringslivskontoret som borde ges förutsättningar att kunna öka antalet etableringar till Sala igen.

3.1.3 ARBETSTILLFÄLLEN ➡

Hur har det gått för det differentierade näringslivet? Antalet nystartade arbetsställen antal/1000 inv är ett nyckeltal som finns, Sala låg 2019 bland de 25% bästa kommunerna i Sverige med 16 nystartade arbetsställen. 2020 minskade Salas siffror till 15,1 och i och med det hamnade Sala på samma siffra som medelvärdet för alla kommuner, men under riksnittet som är 15,7. Detta är ännu en indikator som pekar på att etableringsarbetet måste bli bättre.

I Sala arbetade 2019: 21,7% med sociala tjänster, vård och omsorg av den arbetsföra befolkningen. 12,7% arbetade inom utbildning, 11,1 % arbetade inom Bygg och anläggning, 9,3% arbetade inom tillverkning, 8,9% arbetade inom handel, 8,1% arbetade inom offentlig förvaltning/civilt försvar, 5,7% arbetade inom företagstjänster, 5,2% arbetade inom jordbruk. 4,7% arbetade inom kulturella och personliga tjänster. 2,6% arbetade inom transport och 2,4% arbetade inom restaurang. 1% inom försäkring och bank och 1% inom energi och miljö och 0,8% arbetar inom kommunikation. Sala kommun är med andra ord en kommun med många som arbetar inom omsorg och tillväxtberoende verksamheter såsom bygg och industri. Därför är en investering i förstärkt välfärd även en förstärkt skattekraft, precis som ett ökat bostadsbyggande både ger fler skattebetalare, men även arbete till de som redan bor här.

3.1.4 UTBILDNINGSGRAD ⬆

Även om Sala fortfarande ligger under både ovägt medel alla kommuner och riksnittet gällande

antalet högutbildade invånare 25-45 år, så har antalet ökat i positiv inriktning den senaste 5 års perioden. 2015 var 15,3% av befolkningen högutbildad, 2020 har siffran ökat till 16,8% av den totala befolkningen mellan 25-64 år, enligt SCB. Det innebär att det är fler som antingen utbildar sig längre, eller fler som kommit hit som redan har en högre utbildning än tidigare. Detta ska dock jämföras med medeltalet i kommunen som är 20,6% och 28,9% som är rikssnittet. Ofta så innebär en högre utbildningsgrad en högre lön och i kommunal ekonomi även en högre skatteintäkt till välfärden. Därför är det av vikt att vi även arbetar för att säkerställa att de lokala företagen kan växa och attrahera fler välutbildade medarbetare som väljer att även bo i Sala. Sala har mycket att attrahera denna grupp med, fina miljöer, fortfarande lägre priser än storstäderna samt nära till service och omsorg även på landsbygden.

3.1.5 NYA BOSTÄDER

När det gäller Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv, så har Sala ökat till 1,8.

Småhus avser friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus (exklusive fritidshus). Alla kommuner lämnar månatligen uppgifter om beviljade bygglov. Insamlingsrutinerna utgår från PBL. Uppgift om färdigställande ska primärt baseras på det slutbesked som byggherren ska få från byggnadsnämnden för bygglovsärendet. Dividerat med antal invånare 31/12. Källa: SCB. Ovägt medel kommuner ligger 2020 på 1,2 och rikssnittet på 1,1. Sala har med andra ord lyckats få till fler bostäder i småhus under året än 75% av resten av Sverige. Den bästa kommunen i landet under 2020 är dock Båstad, som lyckats få till 7,3. Detta är en indikator på att kommunen är på rätt väg, men fortfarande har mycket att göra.

Färdigställda bostäder i flerbostadshus under året, antal/1000 inv (N07906) så har Sala minskat från 3,5 till 2,2.

Flerbostadshus avser bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus. Alla kommuner lämnar månatligen uppgifter om beviljade bygglov. Insamlingsrutinerna utgår från PBL. Uppgift om färdigställande ska primärt baseras på det slutbesked som byggherren ska få från byggnadsnämnden för bygglovsärendet. Dividerat med antal invånare 31/12. Källa: SCB. Tyvärr har både Norrmalm och Östra kvarteren dragit ut på tiden, om de hade varit byggda eller under uppbyggnad så hade denna indikator pekat rakt uppåt. Men med åtanke på att det faktiskt nu ska byggas en hel del flerbostadshus både i Sala och på sikt även i Ransta, ser vi fram emot att se denna indikator gå i taket!

Bostadsbyggande har äntligen kommit igång, vi vet att inom de närmaste åren kommer det att komma flera nya bostadsområden i kommunen, då det finns flera avtal tecknade med företag nu som faktiskt vill och ska bygga. Silvervallen, Ransta, Kumla, Norrmalm kommer alla att växa och behöver marknadsföras. Nu arbetas det även fram nya möjliga bostadsområden runt om i kommunen utifrån de olika tätorterna och utvecklingsorter i den översiktsplan som pågår, med bland annat nya sjönära tomter. Något som vi i Salas Bästa tidigare efterfrågat. Detta kombinerat med de satsningar som görs i grannkommuner som Västerås, som satsar åt Salas håll på Finnsletten, Avesta som satsar i Horndal och Heby som satsar på Morgongåva, ökar Sala kommuns möjligheter ytterligare för tillväxt i dess närområden. Salas Bästa vill därför att kommunen nu sätter igång och verkligen marknadsför och lyfter de projekt som är pågående och komma skall. För att det ska kunna genomföras måste vi allokera resurser till det. Etableringsarbetet måste komma till steg 2 nu. Uppsökande verksamhet! Vi vill att kommunen ligger på och samarbetar med Västerås om att

utveckla tågbanan mellan Sala och Västerås, med fler stopp för att de som kommer att jobba på Finnslätten även ska kunna bo i Kumla, Ransta, Tillberga. Detta kan leda till att tomterna i Kumla behöver tas fram snabbare och att Ranstas detaljplaner marknadsförs hårdare. Då Finnslätten även ligger längs med riksväg 56 så ger detta också ökad möjlighet för även Kila och Sättrabrunn att växa ytterligare. I Heby växer Morgongåvas e-handelslagerområde så det knakar, något som även ökar möjligheten för många i Sala till arbetstillfällen. Framför allt ungdomar. Detta kan man ta sikte på i arbetet med utveckling av pendlingsnära områden som Norrmalm i centrala Sala. Sala behöver fler ungdomsbostäder och Norrmalm ligger väldigt bra till i detta syfte. Avesta växer också och framförallt i Horndal med e-handelsföretag, detta kommer att ge helt nya förutsättningar för norra Sala att växa. Detta kan påverka både Möklinta, Saladamm och Broddbo. Även här skulle Sala kommun kunna inleda utvecklingssamverkan med Avesta och Heby för att säkerställa att vi kan erbjuda de företag som etablerar sig bostäder och arbetskraft.

Svartådalsområdet (Västerfärnebo och Salbohed) har med sina naturtillgångar liksom nedre Dalälvsområdet (Möklinta) förutsättningar att locka till naturnära boende. I en tid följt av pandemin förutspås en större utflyttning från storstäder och urbaniseringen avtar. Därför måste Sala rusta för att kunna ta emot nyinflyttare från Stockholm t ex. Vi ligger på både bil- och tågpendlingsavstånd från norra Storstockholm och det ska vi i alla lägen dra nytta av.

Om vi dessutom själva utvecklar kommunen att bli som våra kringkommuner och aktivt bearbeta och slåss för att få hit egna etableringar kan vi vända både arbetslöshets siffror, arbetstillfällen och ökat bostadsbyggande betydligt snabbare. Det ger ökad skattekraft till välfärden.

3.1.6 NÄRINGS LIV

Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI (U07451) Sala ligger på 75 år 2020. Medel på 74.

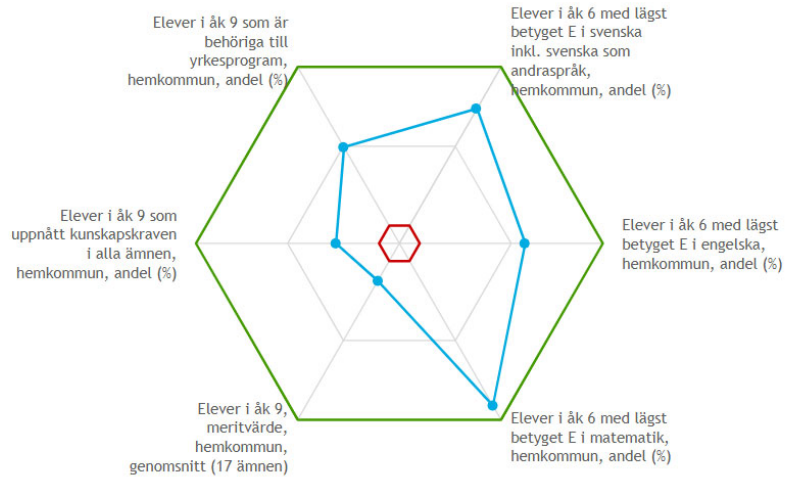
Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Nöjd Kund Index, Företagsklimat - Totalt: Kommunrankning, enkätundersökningen Insikt, företagarnas helhetsbedömning av servicen i myndighetsutövningen (skala 0-100). Tillkommande kommuner (som gör undersökningen i efterhand) eller kompletteringar av resultat kan förekomma, vilket kan skapa avvikelser från tidigare offentliggjorda resultat. Källa: SKR. Sala ligger numera på ett medel från att ha varit bäst i klassen för något år sedan i denna undersökning. Fördelen med denna undersökning är att den är utifrån upplevd kvalitet, den visar att arbetet med att nå kommunens nya värdegrund " 'Enkelt – Effektivt – Medborgarvänligt' faktiskt har en framtid eller ej. Genom att arbeta aktivt med denna värdegrund kommer företagsklimatet att sakta bli bättre. Det är inget som görs på ett par sekunder, utan det är en kulturförändring som behöver genomföras i hela verksamheten. Nu finns det dock en tydlig gemensam politisk inriktning åt rätt håll, som vi kommer att följa och arbeta för att bibehålla.

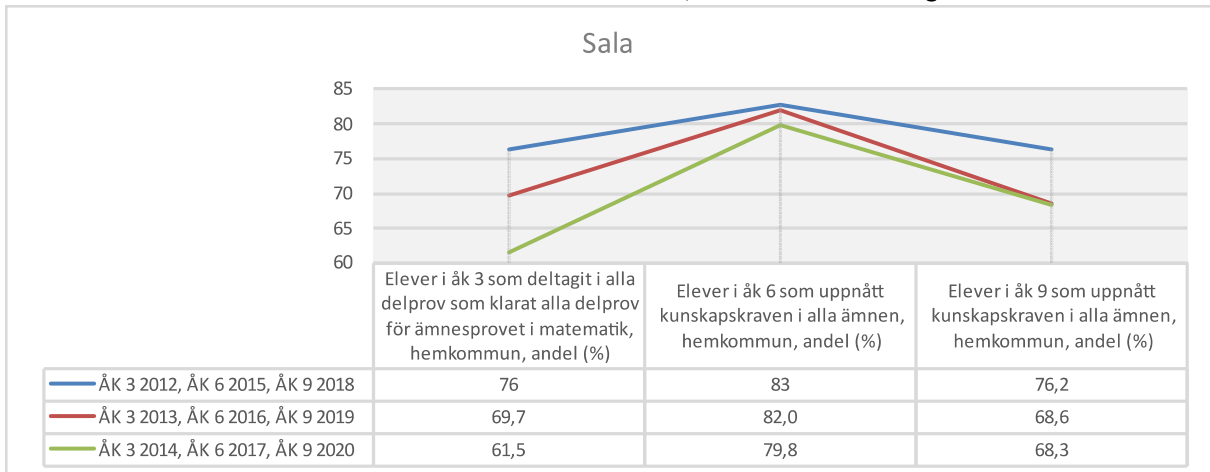
3.1.7 KVALITATIV SKOLA OCH BARNOMSORG

Spindeln visar kommunens läge i förhållande till de 10 % kommuner som har bäst (positiv referens) respektive sämst (negativ referens) resultat, för varje nyckeltal.

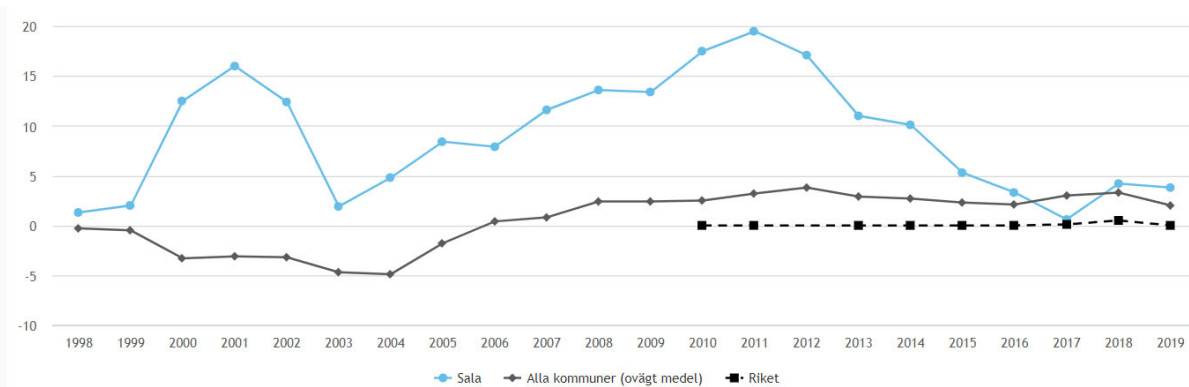
Tittar vi på öppna jämförelser så ligger högstadiet riktigt illa till. Mellanstadiet har tvärtom visat bättre resultat och ligger på ett genomsnitt och nästan bland de 10% bästa kommunerna i Sverige gällande matematik, medan högstadiets resultat sjunkit. Nedan är en sammanställning över resultat över tid för samma årskull. Här kan man se att det är lika för tre olika årskullar vilket då gör att man kan utesluta att det endast är en årskull med stora behov, eller särskilda svårigheter.

Är Sala kommuns grundskola och förskola dyr i jämförelse med andra kommuner? Satsar Sala kommun mycket? Svaret är nej, totalt sett så ligger Sala kommuns nettokostnader lägre än jämförelsekommunen. Sedan 2017 har kommunen satsat allt mindre och mindre på skolan totalt.

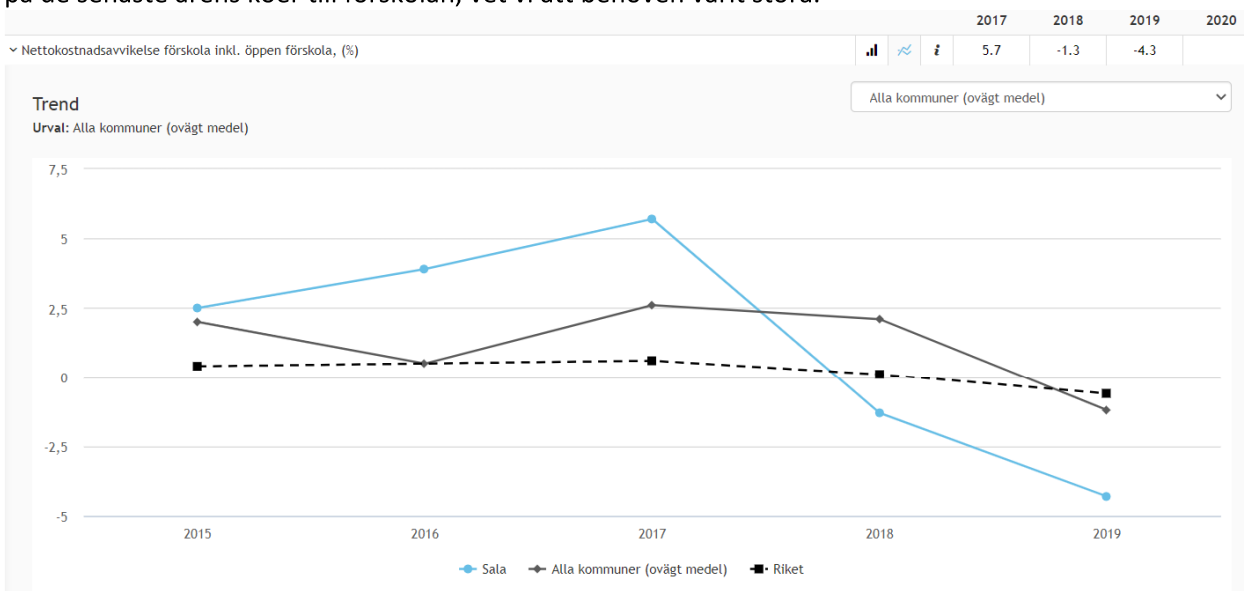
BUDGET

Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%) (N15001)

Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för grundskola inkl. förskoleklass, kr/inv. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för grundskola och förskoleklass i riket, andel 6-15-åringar i kommunen, barn med utländsk bakgrund samt antaganden om merkostnader för små skolor och skolskjuts. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Positiva värden indikerar högre kostnadsäge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsäge än statistiskt förväntat. Från och med 2019 beräknas nettokostnadsavvikelse på ett nytt sätt pga förändringar i kostnadsutjämnigen. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år. Källa: SKR.

Trots att Sala kommun har många skolenheter, vilket innebär högre kostnader för lokaler ligger Sala mindre än 5% över referenskostnaden 2019 och troligen ännu lägre 2020, då grundskolan visar på rejäla underskott 2021 bland enheterna. Inom förskolan ligger Sala kommun betydligt lägre än referenskostnaden vilket innebär att förskolan är väldigt effektiv, eller underfinansierad. Med tanke på de senaste årens köer till förskolan, vet vi att behoven varit stora.

Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%) (N11024)

Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för förskola inkl. öppen förskola, kr/inv. Pedagogisk omsorg (tidigare kallat familjedaghem) ingår inte. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnader och strukturvariabler för det aktuella året. Standardkostnaden för förskolan beräknas med hjälp av variablerna genomsnittlig vistelsetid på förskola samt andel 1-5 åringar. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Positiva värden indikerar högre kostnadsäge än förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsäge än förväntat. Från och med 2019 beräknas nettokostnadsavvikelse på ett nytt sätt pga förändringar i kostnadsutjämnigen. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år. Källa: SKR.

Antalet barn som får barnomsorg i den privata förskolan har ökat de senaste åren, då de avlastat kommunen som helt enkelt saknat platser. 2020 var siffran 12,2%. Sala kommun har genom samarbete med de fristående förskolorna lyckats hålla nere kostnaderna genom att kommunen inte behövt ta lika många investeringar i egen regi då behovet varit större än vi haft lokaler till. De privata förskolorna kompletterar på så sätt kommunens verksamhet. När det gäller dagbarnvårdare så har de privata i stort sett tagit över helt. Här finns endast 3 st dagbarnvårdare kvar i kommunal regi. Genom att kombinera Fritids med skolverksamheten har kommunen också hållit nere kostnaderna rejält för fritidsverksamheten, eller så har kostnaderna uppstått i grundskolan istället. Barngrupperna har minskat 2020 både totalt och per vuxen vilket också inneburit att verksamheterna haft lättare att

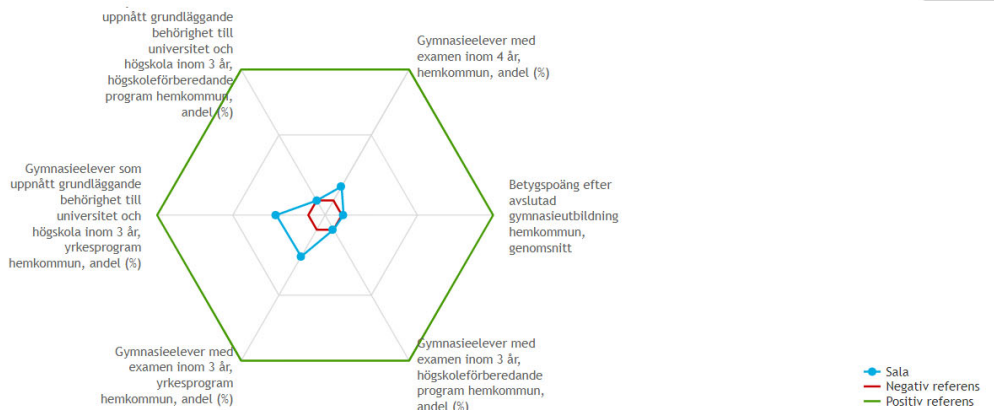

BUDGET

klara den budget de fått. I senaste månadsrapporten är det tydligt att det är grundskolan som är underfinansierad, då de anställningar som behövs görs för att bibehålla lagstadgade uppgifter helt enkelt inte haft täckning.

Öppna jämförelser gymnasieskola - hemkommun

Avser resultat för elever som är folkbokförda i kommunen, oavsett var de går i skola. Spindeln visar kommunens läge i förhållande till de 10 % kommuner som har bäst (positiv referens) respektive sämst (negativ referens) resultat, för varje nyckeltal.

Resultatnyckeltal - Kommunal gymnasieskola

Könsuppdelat Alla år

	2017	2018	2019	2020
Studieresultat				
✓ Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	52.7	63.6	53.5	50.2
✓ Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde	1.5	-0.2	-0.3	-3.6
✓ Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	58.2	66.4	57.5	58.1
✓ Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	64.4	54.8	67.1	57.5
✓ Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde	6.1	-6.7	2.1	-1.4
✓ Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	69.9	62.3	69.9	63.0
✓ Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	29.5	39.9	36.0	27.2
✓ Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	40.5	30.8	42.0	37.5
✓ Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor	14.0	13.5	14.0	13.5
✓ Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor, avvikelse från modellberäknat värde	0.6	-0.4	0.7	-0.1
Övergång till arbete och studier				
✓ Gymnasieelever som övergått från IM till nationellt program, kommunala skolor, andel (%)	11	13	6	..
✓ Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	12.4	9.4	16.3	9.3
✓ Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 1 år efter fullföljd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	59.3	73.1	76.4	..
✓ Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	69.7	73.2	80.8	..

Öppna jämförelser Gymnasieskola - Fristående skolor

Resultatnyckeltal - Fristående gymnasieskola

Könsuppdelat Alla år

	2017	2018	2019	2020
Studieresultat				
✓ Gymnasieelever med examen inom 3 år, fristående skolor, andel (%)	100.0	95.5	88.9	..
✓ Gymnasieelever med examen inom 3 år, fristående skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde	..	-
✓ Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, fristående skolor, andel (%)	100.0	95.5	88.9	..
✓ Gymnasieelever med examen inom 4 år, fristående skolor, andel (%)	96.6	100.0	95.5	..
✓ Gymnasieelever med examen inom 4 år, fristående skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde	..	-
✓ Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, fristående skolor, andel (%)	96.6	100.0	95.5	..
✓ Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, fristående skolor, andel (%)	100.0	95.5	88.9	..
✓ Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 4 år, fristående skolor, andel (%)	82.8	100.0	95.5	..
✓ Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, fristående skolor	14.9	15.5
✓ Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, fristående skolor, avvikelse från modellberäknat värde
Övergång till arbete och studier				
✓ Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 1 år efter fullföljd gymnasieutbildning, fristående skolor, andel (%)	74.1
✓ Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, fristående skolor, andel (%)	60.0

Jämför vi de kommunala gymnasieskolorna med de fristående så ser det tufft ut om man tittar på

siffrorna. De fristående skolorna som Salas elever åker till i annan kommun, är bland de 25% bästa i Sverige resultatmässigt, medan de som stannar kvar i det kommunala gymnasiet har bland de 25% sämsta kommunerna i Sverige i resultat i år. Ett bra jämförande mått kan vara ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar efter 2 år efter fullföljd utbildning, där kommunen faktiskt har bättre värde än de skolor som är fristående utifrån de data som finns. Detta kan det absolut finnas olika anledningar till och jämförelsen kanske inte är helt svartvit. Men det som vi vill tydliggöra med detta är att det krävs mer resurser för att klara av att hålla en god kvalitet även i den kommunala gymnasierna, som också ofta får fler elever med särskilda behov.

Tittar vi på nettokostnadsavvikelsen för gymnasiet så ligger Sala inte under utan 5% över. En anledning till det kan vara att vi bedriver Ösby, som har kostnadskrävande utbildningar. Summa summarum så kan vi konstatera att kvaliteten inom Salas skolor måste förbättras rejält, för att alla elever ska lyckas. Då dessa siffror jämför Salas skolor med alla andra hemkommuner kan man bortse från att Coronan har haft inverkan. (Alla kommuner har ju varit i samma sits).

Utöver dessa tydliga siffror inom förskolan, grundskolan och gymnasiet finns det ett stort antal barn som glöms bort. De sk. Hemmasittarna. Dessa barn måste få större möjligheter att komma in i skollivet igen. Enligt tidigare elevhälsochef fanns det ett mörkertal runt 65 elever som inte kommer till skolan alls, eller väldigt sällan 2019, hur det ser ut idag, har nämnden fortfarande inte fått vetskap om, men det pågår en kartläggning. Köerna till de särskilda grupperna som Sala kommun erbjuder har dessutom växt. Ett behov av en sk. Resursskola i kommunen blir allt mer tydlig och skulle även på ett annat sätt möjliggöra så att det blir mer rum för den ordinarie verksamheten i allt för trånga skollokaler framöver.

3.1.8 KULTUR OCH FRITID →

				2018	2019	2020
Kostnader						
^ Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	..	≈	€	1 157	1 225	
Kostnad bibliotek, kr/inv	..	≈	€	581	601	
~ Kostnad musik- och kulturskola, kr/inv	..	≈	€	396	404	
Kostnad stöd till studieorganisaioner, kr/inv	..	≈	€	17	16	
Kostnad allmän kulturverksamhet, kr/inv	..	≈	€	164	205	
~ Intäkter kulturverksamhet, kr/inv	..	≈	€	145	116	
Kostnad för kulturverksamhet, andel av total driftskostnad, (%)	..	≈	€	1.6	1.7	
Genomsnittlig elevavgift i musik- eller kulturskola, kr/elever 6-19 år	..	≈	€	1 225	920	
~ Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	..	≈	€	1 452	1 489	
~ Intäkter fritidsverksamhet, kr/inv	..	≈	€	237	163	
Kostnad för fritidsverksamhet, andel av total driftskostnad, (%)	..	≈	€	2.0	2.1	
Öppettider						
~ Genomsnittlig öppettid per bibliotek och vecka	..	≈	€	-	31.3	
Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	..	≈	€	55	55	
Barnboksloan i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	..	≈	€	10.8	9.1	
Deltagande						
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	..	≈	€	17.5	19.3	
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv.	..	≈	€	227	194	
Fysiska besök vid kommunala bibliotek, antal/inv	..	≈	€	5.9	5.5	
~ Lån från kommunala bibliotek, antal/inv	..	≈	€	4.8	5.0	
~ Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, antal	..	≈	€	306	385	
~ Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%)	..	≈	€	8	11	
Flickor i kulturskolan, 6-19 år, andel (%)	..	≈	€	59	61	
Elevplatser i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, (%) (-2018)	..	≈	€	19		
~ Ämneskurser som erbjuds i musik- eller kulturskolan, antal ämnesområden	..	≈	€	7	4	
Förekomst av särskilda kurser till barn och unga med funktionsnedsättning i kulturskolan (Ja=1, Nej=0)	..	≈	€	0	1	
Förekomst av öppen verksamhet i kulturskolan (Ja=1, Nej=0)	..	≈	€	1	0	
Förekomst av verksamhet särskilt riktad till nyinvandrade (Ja=1, Nej=0)	..	≈	€	0	1	
~ Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	..	≈	€	22	22	
Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv.	..	≈	€	3.5	3.2	1.5
Uppfattning						
~ Nöjd Medborgar-Index - Kultur	..	≈	€	65	-	60
Nöjd Medborgar-Index - Idrott- och motionsanläggningar	..	≈	€	65	-	59

Kultur och Fritid har under 2020 tagit över Kulturskolans verksamhet, året innan så låg verksamhetens resurstilldelning på samma nivå som medelkommunen. I och med flytten till Kultur och Fritid saknas det dock resurser för att klara heltidsmålet, vilket gör att verksamheten är underfinansierad. Sala kommun har gått från att ha höga ambitioner till att landa på lägre ambitioner. Sala ligger idag jämfört med många andra kommuner efter när det gäller spontanidrott. Vi har betydligt färre fotbollsplaner än Heby kommun har och många av de spontanidrottsplatser som tidigare fanns runt om i kommunen har hamnat i träda. Sala kommun har dessutom idag en ganska hög nivå av personer som lider av fetma. Ett sätt att öka hälsan hos Salaborna är att satsa vidare inom skolan med mer aktivitetstid, såsom Varmsätra/Ransta har gjort även i fler skolor samt högstadiet och gymnasiet. Fördelen med att kombinera kulturskolan med skolan var också att man kunde samutnyttja resurser och lärarna inom kulturskolan kunde även användas i den ordinarie undervisningen. Kultur och idrott och rörelse är livsviktigt för en bra hälsa och har även påvisat stora fördelar när det gäller inhämtande av kunskap, därför behövs det mer kultur och idrott även kopplat till skolan. Vi förespråkar inte att Kulturskolan läggs tillbaka till skolan igen, men att samverkan mellan de olika förvaltningsgrenarna måste bli betydligt starkare. Vi vill även se att multisportsanläggningar planeras in både vid nya bostadsområden, men även på befintliga

bostadsområden där gamla anläggningar ligger i träda. Vitsen är att få till fler som rör sig runt om i hela kommunen. Vi vill därför att en investeringsplan för detta läggs in i kommunens strategiska investeringsplan.

3.2 ETT HÅLLBART SALA

Enligt kommunens målsättning:

”Sala ska vara en socialt hållbar kommun för människor i livets alla skeden. Vi arbetar innovativt och kreativt för ökad mångfald och välfärd ur ett brett perspektiv. Sala kommun värnar om naturtillgångar i en strävan för ekologisk mångfald. Vi använder våra resurser på ett hållbart sätt och vår strävan är att bli en helt fossilfri kommun. Den rika historien i hela Sala kommun har skapat ett kulturarv som måste vårdas. Vi värnar därför de kulturella värdena när vi bygger för framtiden. Goda kommunikationer skapar möjligheter att ta tillvara närheten till större städer och ger tillgång till natur och kulturvärden. Kommunens resurser ska användas så att god ekonomisk hushållning nås ur såväl ett finansiellt som verksamhetsperspektiv. Vi ska arbeta med långsiktiga investeringsplaner och med tydliga prioriteringar.”

3.2.1 AGENDA 2030

Salas Bästa har under flera år nu verkat för att kommunen ska ta tag i de Globala målen Agenda 2030 och använda sig av dessa mål och indikatorer för att kunna jämföra Salas arbete med social hållbarhet och klimatpåverkan med resten av världen, vi tittar alltid på dessa indikatorer och mål när vi värdesätter hur arbetet med ökad social hållbar utvecklas. Hur ställer sig vår kommun gentemot andra kommuner, när det gäller Ingen fattigdom, Ingen hunger, Hälsa och välbefinnande etc? Enligt Agenda 2030 finns det 17 mål som man kan titta på för att se om samhället är hållbart. Vi ville under förra året införa ett mål i Sala kommun som säger att Sala kommun ska vara bland de 25 % bästa kommunerna i Agenda 2030s indicatorsamling. D v s att kommunen endast ska placera sig bland de "gröna" kommunerna gällande social hållbarhet i indikator sammanställningen. Genom att följa dessa mål, får man en väldigt bra överblick över hur väl samhället fungerar och vilka områden som vi behöver förbättra oss inom. Utifrån de mål som finns så ligger Sala inte bland de 25% mest hållbara kommunerna i år både på totalen och bland de flesta indikatorer. Det är ganska tydligt, men det finns ljusglimtar. Sala når målet inom **Hälsa och välbefinnande**, gällande invånare med bra självskattat hälsotillstånd, i en tid då pandemin råder. Detta trots att vi ligger bland de 25% sämsta kommunerna gällande fallskador och medellivslängd hos kvinnor.

Inom **God utbildning för alla**, så är det dock endast röda och gula siffror även i agenda 2030.

Inom Jämställdheten har kommunen dock lyckats förbättra resultaten från förra året. Det är framförallt Rätten till heltid som ger Sala kommun gröna siffror. Där antalet heltidsarbetande månadsavlönade fortsätter att öka och nu ligger bland de 25% bästa kommunerna i landet. Samtidigt kan vi läsa i Kommunals inlägg till budget att det behövs mer samordning gällande införandet.

Under målet **Hållbar industri, innovationer och infrastruktur** ligger vi trots ökning av antalet anslutna till bredband, fortfarande bland de 25% sämsta kommunerna här krävs det fortsatt stark samverkan och koordinering från kommunen, därför måste detta värnas även kommande år i budgeten. När det gäller målet **bekämpa klimatförändringarna**, så har vi gått från att vara grön till att bli en gul kommun. D v s medelkommun. Detta p g a att man har färre miljöbilar inom organisationen av det totala antalet bilar samt mindre ekologiskt odlad mat i köken.

Inom många av målen ligger Sala kommun bland det gula fältet, d v s inte bäst eller sämst. Utifrån den rådande ekonomin som vi haft att utgå från, är detta kanske inget konstigt. Satsningar har lyst med sin frånvaro inom de flesta hållbarhetsområden och besparingar inom de stora nämnderna har bidragit till att vi blivit en mindre hållbar kommun helt enkelt. Det vi vet är att om dessa frågor både får en plan och någon som ansvarar för att koordinera

kommunens arbete gällande social hållbarhet så tror vi att utfallet kommer att se bättre ut 2030. Klimatdelen har fått ett lyft sedan vi tillsatte en Miljöstrateg. Vi tror därför att det kan vara en väg för att bli en mer socialt hållbar kommun.

3.3 ETT TRYGGT OCH RÄTTVIST SALA

Kommunens förtydligande av målområde:

"Alla kommunmedborgare ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Tillsammans arbetar vi för ett jämlikt och jämställt samhälle där alla bidrar till varandras trygghet. Kommunens medborgare, föreningar och näringsliv ska ges möjlighet till insyn och inflytande. Delaktighet ökar förtroendet"

Inom Agenda 2030 finns även detta mål med, **"Fredliga och inkluderande samhällen"**. Därför ansåg vi inte att det behövde vara ett eget målområde. Men nu blev det så i alla fall. Att förtydliga att trygghet ska infinna sig, är väl aldrig fel, om det inte ger motsatt effekt. D v s att medborgarna anser att de blir mer otrygga om otryggheten lyfts upp oftare, utan att det finns tydliga tecken på att det behövs. Trygghet är ju en upplevd känsla. Men precis som många andra indikatorer så mäts även detta.

30% av Salas befolkning mellan 16 till 84 år, avstod under 2020 att gå ut själva. Detta innebär att Sala upplevs som en bland de 25% otryggaste kommunerna i Sverige. Antalet anmälda våldsbrott i Sala minskade under 2020 i jämförelse med 2019, men ligger även här bland de 25% värsta i landet. Om detta är en högre siffra p g a att kommunen har ett fängelse där det förekommer våldsbrott är vi inte säkra på. Men oavsett, så ligger övriga anstaltskommuner inte bland de 25% värsta i landet, i samma mätning. En annan förklaring kan vara att vi har en närvarande polis i Sala eller att vi har en hög anmälningsfrekvens? Oavsett så är dessa två indikatorer ett tydligt tecken på att kommunen måste arbeta vidare med upplevd trygghet och fortsätta samverka med både näringsliv, statliga myndigheter och föreningar.

Tittar man på hur kommunen behandlar de som är mest utsatta i samhället så kan vi se att antalet verkställda vräkningar har sjunkit i Sala från 30,6 till 26,2 st/100 000 invånare. I jämförelse med andra kommuner ligger vi fortfarande högt över medel som är 20. Trångboddheten i flerbostadshus har också sjunkit från 18% till 17%, d v s 17% av de som bor i flerbostadshus i Sala bor med minst 2 personer per rum (exkl kök och vardagsrum). Här ligger Sala kommun nu på medel. För att lösa den situationen krävs det att det nu blir fart på byggandet och etableringsarbetet, så att fler flerbostadshus kan komma till.

Inom hemlöshet och utestängning från arbetsmarknaden så saknar Sala kommun fortfarande många delar i socialtjänsten som kan förbättra de hemlösas situation. Sala har ingen uppsökande organisation för de akut hemlösa eller aktuell övergripande plan för att motverka hemlöshet. Det saknas fortfarande en aktuell överenskommelse om samverkan

mellan kommunen och frivillig organisationerna i kommunen eller med bostadsföretag. I Samma enkät har Salas socialtjänst även svarat att det saknas en aktuell rutin för att motverka avhysning av barnfamiljer, enligt Socialstyrelsens kommunenkät 2020. Detta är något som måste åtgärdas inom vård och omsorg under 2022.

Ett annat aktuellt ämne och något som även Alliansen tar upp i sin budgetskrivelse är Våld i nära relationer. Även här saknas samordning och helhetssyn i Sala kommun, samverkan med andra aktörer är enligt den enkät som tas fram av Socialstyrelsen helt obefintlig. Varken samverkan med polisen, regionen eller kvinnojouren finns, gällande våld i nära relationer. Det saknas också rutiner inom de flesta områden. Kartläggning har dock genomförts under 2020 och viss utbildning av personal, även om en samlad plan för utbildning inom området saknas. Sala kommun har en stor röd lampa här, som kommunen måste göra något åt! Vi tror att det behövs en förstärkning av staben med någon med övergripande ansvar för dessa frågor. Därför behövs en jämlikhetsstrategi som arbetar aktivt för att stödja utförarverksamheterna.

4. Ekonomiska förutsättningar

Coronapandemin påverkar verksamheterna hårt under 2020, tillslut så lyckades kommunledningen och Alliansen att få till ett överskott, mycket tack vare att staten gick in och tog över kostnader som också var kopplade till pandemin. Nyligen meddelade staten att de kostnader som finns för Coronan under 2021 får kommunerna ta helt själva. Det innebär att Sala kommun får svårt att minska de underskott som nu finns p g a underfinansiering i de stora nämnderna. Och om pandemin fortsätter in på 2022 så kommer det bli ännu svårare att få allt att gå ihop. Därför blir det extra viktigt för kommunen att inte ta någon som helst onödig eller osäker investering under de kommande åren, i egen regi. Samtidigt så har vi ett kommande investeringsbehov på 1,2 miljarder bara inom skolverksamheten och ytterligare miljoner tillsammans med vård och omsorg och Kultur och fritid och saknar en strategi för vad som ska göras med våra fastigheter, även om det på senaste ledningsutskottet beslutades att en sådan ska tas fram.

För att ta oss tillbaka till en ekonomi i balans, måste vi absolut förbättra självfinansieringsgraden rejält samtidigt som det krävs investeringar för att klara av lagstadgade arbetsmiljökrav. Det innebär att Sala kommun **måste** börja sälja av fastigheter och tomter utifrån en plan, för att kunna investera för kommande tillväxtbehov och öppna upp för att hyresupphandla mer av de lokala fastighetsbolagen. Här handlar det om att samverka och dra nytta av varandra för att bygga en starkare kommun. Det handlar också om att satsa på att få till en avtalsexpertfunktion inom upphandlingen, så att kommunen säkerställer att de avtal som skrivs fram, är det bästa för kommunen ur ett rättsligt och ekonomiskt perspektiv. Framför allt så behövs det flera strategier för åt vilket håll kommunen ska gå åt. Vi vill se en fastighetsstrategi som pekar på vilka fastigheter vi ska ha i egen regi, hur dessa ska driftas och vilken organisation som passar bäst för Salas utveckling. Vi vill se en investeringsbudget som bottnar både i de strategiska inspelen, från

översiktplanen och en kommande fastighetsstrategi. När dessa delar är på plats, kan ekonomin följas på ett betydligt bättre sätt och med mer kontroll minskar risken för oförutsedda händelser vilket i förlängningen kan ge mer ramutdelning. I dagsläget har vi bara nulägesanalyser av läget, utifrån de utredningar som tagits fram. De hinner nästan bli gamla innan nästa problem dyker upp. Det krävs därför att det nu tas fram tydliga beslut för hur kommunen ska fortsätta växa hållbart och att de strategier som tas fram utmynnar i direkta åtgärder inom förvaltningsdelarna.

5. Åtgärder för att komma fram till en ekonomi i balans och för att nå kommunens vision.

Redan i 2021 års budget krävdes det att alla nämnder genomförde effektiviseringar och började **samverka** för att minska kostnader och tydligt redogjorde för konsekvenserna som uppstår, löpande, den politiska kontrollen hade behövts fortsätta vara stark, för att klara de ramar som tilldelades även om 2020 års resultat blev positivt. Precis som vi uttryckte i den budget vi la 2021 så ville vi säkerställa att välfärden fick de resurser som behövdes för att klara av den dagliga verksamheten och att en underfinansiering av nämnderna endast skulle leda till underskott.

Då skolan och vård och omsorg är stora nämnder har de under lång tid varit de som fått spara mest. Detta anser vi inte vara självskrivet. Skolan har nu nått en punkt där vi nu måste börja dra ner rejält på kvaliteten för att ha råd med de kostnadsökningar som kommit i takt med att barnantalet i kommunen ökat, även om det i dagsläget pekar på en minskning i barnafödandet.

De närmaste åren säger Utbildnings och arbetsmarknadsförvaltningen att barnantalet kommer att minska, men om man samtidigt tittar på demografin bland småhusägarna ser man att det inom några år kommer att bli ett rejält generationsskifte bland husägarna i Sala kommun. Enligt den fd. lokalstrategen så kan det med andra ord komma en babyboom inom en 5-10 års period ungefär samtidigt som de stora nya bostadsområdena börjar byggas och stå klara. Det innebär att trycket både på nya verksamhetslokaler och verksamhet kommer att öka, istället för att minska.

Utbildning och arbetsmarknadsnämndens verksamheter är de verksamheter som påverkar övriga verksamheter mest. Vård och omsorg får direkt ökade kostnader om inte arbetsmarknadsenheten och vuxnas lärande samt SFI har tillräckligt utrymme i kristider och hjälper människor i arbete.

Vi vet också enligt forskningen att skolan påverkar både barnens välmående och möjlighet att bli samhällsberande skattebetalare i framtiden. Om skolorna i Sala får dåligt rykte i och

med att resultaten fortsätter försämrans, påverkas inflyttningen direkt.

Om skolor på landsbygden läggs ner, dör samhället runt skolan ganska snabbt och hela kommundelar kan tappa i attraktivitet, flyttkarusellen bromsas in eller dör helt och bostadspriserna sjunker. Därför är en fungerande skolverksamhet vital för hur hållbar tillväxt vi ska ha i framtiden. Vi har valt att säkerställa att kärnuppdraget och de lagstadgade verksamheterna inte får sådana nedskärningar så vi får stora negativa samhällseffekter de kommande åren samt att genomföra åtgärder som förbättrar företagsklimatet och ger en bättre politisk kontroll och ledningsförmåga.

Detta skrev vi i 2021 års budget, och det vi lägger till nu är "VAD VAR DET VI SA!" Det mesta av det som vi förutsåg har inträffat eller pekar åt det hållet i år. Det är därför som vi nu med **stor glädje** ser att Alliansen i sitt budgetförslag har prioriterat om och tydligt försöker öka nämndernas möjligheter till att klara av sina verksamheter genom att fördela ut mer på dessa ramar istället för att lägga för stora besparingar på delar som inte kan komma ner i ram. Ekonomin måste vändas genom att investera smart och öppna upp för mer samverkan med näringslivet och föreningslivet samt att effektivt använda de resurser som vi har och minska overhead kostnader. Vi har därför valt att basera vårt förslag till budget på Alliansens siffror helt och hållet. Vi utgår från samma befolkningsuppräknings och samma skattesats, då vi anser att den fördelning som de nu lagt fram liknar den fördelning som Salas Bästa la 2021 av driftsramarna. Vi har dock valt att istället tydliggöra vilka åtgärder vi vill se ska genomföras under budgetåret. Nedan följer våra förslag till åtgärder.

Först vill vi säga att vi även stödjer flera av de delar som Alliansen lyfter i sin budget, bland annat att ett äldreombud inrättas, att införa Rättviksmodellen och att eftersträva att återtag genomförs inom kommunen samt att vi arbetar aktivt för att ta tag i våld i nära relationer samt att vi ska arbeta mer långsiktigt för att få till fler spontanidrottsplatser. Förutom det har vi några egna förslag som vi återupprepar eller utvecklat nedan:

5.1 FÖRÄNDRINGAR INOM KOMMUNSTYRELSEN SOM VI VILL SE UNDER 2022.

FORTSÄTT GÖR ORGANISATIONEN TYDLIG OCH ANPASSAD FÖR ATT NÅ VISIONEN

Redan i budgeten 2021 gav vi ett tydligt förslag till hur organisationen skulle kunna utvecklas och till viss del har det hänt saker, men det behövs troligen göras mer för att anpassa organisationen till den vision och de målområden som kommunen nu har antagit. Vi anser det därför som viktigt att arbeta vidare med dessa frågor även under 2022 parallellt med de strategier som ska tas fram kopplade till vision och mål.

FÖRSTÄRKT AVTALSHANTERINGSFUNKTION

När det kommer till investeringar och lokaler så tror vi att det är bättre att kommunen i längden säljer sina fastighetsbestånd för verksamheter och hyr av privata aktörer, då vi tror att detta kan minska overhead samt kostnader för fastighetssidan samtidigt som skötsel och underhåll kan avtalas bort till privata hyresvärdar. Med hjälp av duktiga förhandlare så tror vi att kommunen kan prisprensa hyresnivåerna och erhålla för kommunen förmånliga avtalsvillkor vilket ytterligare minskar årskostnaderna för lokaler. Vi vill ha mindre utförarorganisation och mer beställarorganisation. Därför vill vi att kommunen inför en avtalsförhandlingsfunktion under upphandling som sista instans vid hyresavtal, exploateringsavtal etc. för att säkerställa att kommunen inte får viten för felaktig upphandling. Denna funktion ska ha senior kompetens i offentlig och privat avtalshantering. Denna funktion ska införas fr o m 2022.

LÄGG ÖVER KOSTNADER FÖR PLANERING OCH UTVECKLING PÅ EXPLOATÖRER

Kostnader för planering och utveckling bör i största möjligaste mån förläggas på exploatörerna för att minska kostnader och risker från kommunalt perspektiv och samtidigt minska arbetsbördan och overheadkostnader på verksamheterna. Det kan också frigöra utrymme för att bättre marknadsföra de projekt som finns och kommer finnas i kommunen.

SAMVERKA MED ETABLERNINGAR AV FÖRSKOLOR OCH SKOLOR FÖR ATT SÄKERSTÄLLA ATT KOMMUNEN INTE FÅR ÖVERBESTÅND.

I och med att barnantalet just nu är så pass lågt att behovet av förskoleplatser minskat tror vi även att vi kan förbättra resultatet för barnomsorgen genom att byta lokaler samt öppna upp för att fler privata förskolor etablerar sig och bygger egna verksamhetslokaler, istället för att kommunen bygger i egen regi och driver verksamhet när babyboomen ökar. För att klara kommande kostnader för nya skolor vill vi även se över möjligheten att få fler skolor i privat eller kooperativ drift till Sala och ta med detta i beräkningen av ytterligare investeringar. Om kommunen har det som strategi istället för att motverka etableringar, vilket i dagsläget är väldigt svårt, så är chansen större till att kommunens invånare både får ett större utbud och mindre investeringskostnader på sikt. Den nya ägaren till lasarettet har nu bekräftat att det kommer att bli skollokaler i lasarettet, utifrån den information vi fått. Antingen hyr kommunen dem, eller så hyr de ut till privat aktör. Det innebär att investeringsplanen måste ses över och beslut måste tas senast 2022, oavsett om vi väljer att hyra lokaler eller får en etablering som påverkar efterfrågan inom den kommunala organisationen. Vi ser gärna att detta beslutas redan under 2021.

DECENTRALISERA FASTIGHETSORGANISATIONEN

Genom att decentralisera fastighetsorganisationen till nämnderna och i förlängningen rektorsområden, ges personal och rektorer större makt över sin egen verksamhet. Samtidigt kan vi på så sätt minska kostnaderna för den centrala skolledningen. Vi vill därför införa Kommunala friskolor i Sala med start fr o m 2022, gärna med egen profil för att öka integrationen inom skolverksamheten.

Vi tror även att vi kan göra liknande förändringar inom Särskilt boende och hemtjänstteamen och på så sätt kapa overheadkostnader centralt. Här handlar det om att ge tillit till enhetschefer och personalen kan planera och styra sin verksamhet själva. Genom att låta personalen få mer inflytande är det också lättare att hitta rätt arbetssätt som passar för varje boende/team och aktivt arbeta bort de delade turerna, där de inte önskas. Varje enhet måste få en grundbemanning som fungerar utifrån antalet kunder de har.

Den centralisering som vi nu försökt åstadkomma i flera år har endast medfört att vi har fått ett allt mer kontrollerat och ögripbart centralt styre som istället för att minska kostnaderna har ökat kostnader för overhead, mycket p g a långa beslutsvägar. Det har heller inte lett till varken ökad likvärdighet eller effektiviseringar, snarare att verksamheterna känner sig långt ifrån besluten inom både skolans värld och vård och omsorg. I och med att Äldreomsorgen redan är konkurrensutsatt, kan detta även innebära att vi får bättre jämförelse med de privata utförarna, då villkoren blir mer lika. Då tydliggörs också om egna verksamheter är effektivare och bättre än de privata och i så fall kan utvidgas och återgå i kommunal regi. Vi tror att detta även kan öka intresset för att fler behöriga lärare och undersköterskor stannar kvar och kommer hit och att enhetschefer känner att de har större möjligheter att påverka den egna enheten.

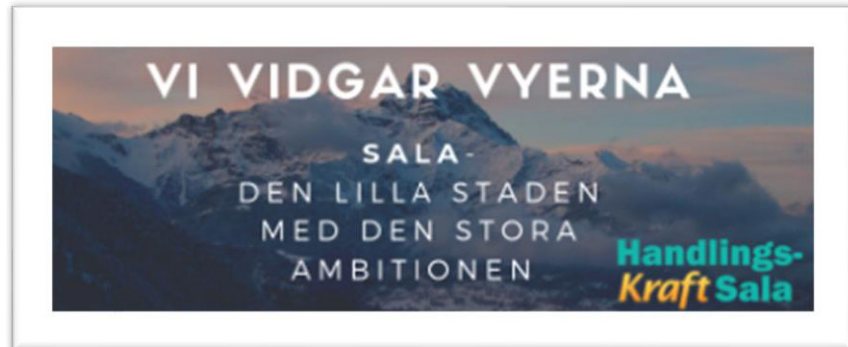
DECENTRALISERINGEN AV KÖKEN

Kostnaderna för måltider/kost belastar alla verksamheter och när priset för kosten ökar så blir effekten indirekt att personal måste sägas upp inom skola och vård. Under Coronan är det tvärtom. Kommunen sitter med övertalighet p g a att behoven i verksamheterna har minskat. Måltidskostnaderna består främst av kapital- och driftskostnader för alla tillagningskök, utbildad kökspersonal och råvaror, men även av overheadkostnader. Istället för att alla köken är samordnade centralt skulle varje kök kunna höra till den enhet där de hör hemma. Det skulle innebära att skolor och äldreboenden själva kan påverka kostnaderna lättare för köket. Att en fastighetsstrategi nu tas fram som ska synliggöra detta är vi medvetna om och anser vara bra. Vi vill bara vara tydliga med att det är denna inriktning som vi gärna ser i en kommande fastighetsstrategi, utifrån de erfarenheter vi fått hittills och utifrån den organisation vi tidigare haft och som inte fungerar. I och med att en decentralisering genomförs behöver driftsramarna för de kommande åren ses över i takt med att decentraliseringen sker.

FÖRSTÄRKT NÄRINGSLIVSARBETE

För att vända på företagsklimatet och arbeta fram bra kontakter med näringslivet behöver vi fortsätta att stödja Handlingskraft Sala. Genom att öka stödet till handlingskraft Sala, kan vi minska

arbetsbelastningen på näringslivskontoret samtidigt som kommunen stödjer den lokala handelsutvecklingen. Handlingskraft Sala har gjort enorma framsteg under pandemin och varit en starkt bidragande faktor till att handeln i Sala har utvecklats trots den svåra situationen. Detta samarbete kommer också vara av stor vikt att fortsätta med för att få igång liv och rörelse i kommunen när restriktionerna tas bort.

För att få igång etableringsarbetet på riktigt, behövs det en funktion som marknadsför kommunen och aktivt arbetar med att få hit etableringar. Detta kan vara samma person som en näringslivschef och rymmas inom den höjda ramen. Vi vill därför att näringslivskontorets budget förstärks utifrån dessa behov, för att i samverkan med Företagarna utveckla detta samarbete vidare och även arbeta vidare med etableringar.

ARBETA PROAKTIVT MED ATT TILLGÄNGLIGHETSGÖRA UPPHANDLINGAR FÖR LOKALA AKTÖRER

Sala kommun ska arbeta mycket proaktivt med att de kommunala upphandlingarna görs tillgängliga för lokala företagare att kunna delta i och ges förutsättningar för att få tilldelning utav. En kommunal skattekrona som används för inköp inom kommunen ger, enligt vissa undersökningar, en tillväxt på tre kronor i det kommunala näringslivet. Genom detta synsätt så kan kommunen via egen kassa ge en turbo-effekt på tillväxten inom det lokala näringslivet, något som kommer att vara mer viktigt än någonsin nu i Coronatider. Näringslivskontoret ska därför ha som en av sina huvuduppgifter att främja att lokala företag kan delta och ha möjlighet att vinna tilldelning i kommunala upphandlingar i Sala. Detta är något som vi lyfte under 2021 och fortfarande står för och förväntar oss ska fungera fr o m 2022.

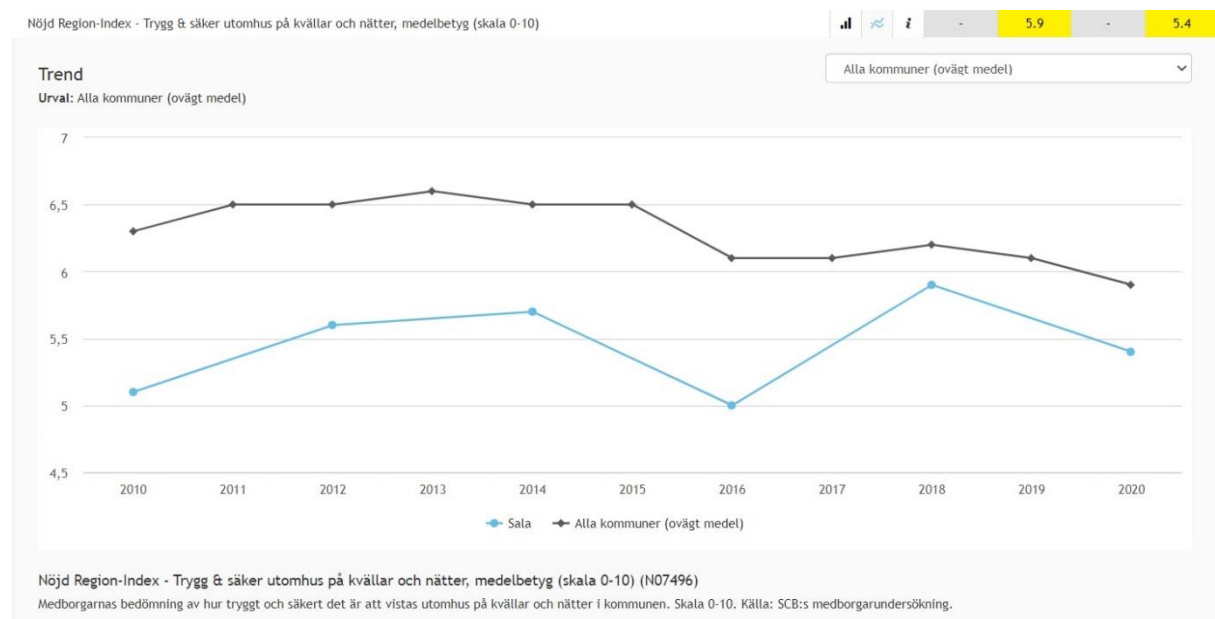
PLANLÄGG EN MARKRESERV FÖR FÖRETAGSETABLERINGAR

Sala kommun ska i samband med översiktsplanen skapa en stor planlagd reserv för företagsetableringar på Fridhem, Norrbygården, Gustafsborg och längs med Tärnarakan. Handelsetableringar ska alltjämt ligga i anslutning till tätorten, dvs Evelund och Sör-Kivsta ska ej planeras för storskalig handel, innan bostadsområdet växt ifatt. Denna del anser vi saknas i den pågående översiktsplanen och får väldigt gärna läggas in som egen strategi kopplat till ÖP. Vi förväntar oss dock att detta ska vara klart under 2022 och vill att detta prioriteras för att det också ska finnas något för den etableringsansvarige att arbeta med.

INRÄTTA EN JÄMLIKHETSSTRATEG ELLER SOCIAL HÅLLBARHETS KOORDINATOR FÖR ATT ÖKA UTVECKLINGEN MOT ETT TRYGGT & SOCIALT HÅLLBART SALA.

För att få igång arbetet med tillgänglighet, funktionsrätt, HBTQ frågor samt jämställdhetsfrågor, våld i nära relationer och integration, hemlöshet d v s den sociala hållbarheten, behövs det en jämlikhetsstrateg liksom den vi har för miljö och klimat för att hålla dessa frågor levande och utvecklas framåt. De utförande enheterna inom Socialomsorgen och skolan och övriga verksamhetsgrenar har i dagsläget inte tid eller resurser att arbeta både operativt och strategiskt med dessa frågor. Om både nämnder och chefer istället kan få stöd och avlastning, finns chansen att det sociala arbetet ges möjlighet att utvecklas på riktigt. Det är väldigt tydligt när vi tittar på de senaste årens utfall i olika enkätsammanställningar. Denna funktion borde finnas centralt i staben under kommunchefen och även vara en länk mellan statliga funktioner och regionen och EU stöd. Genom att ha en resurs till detta kan vi även söka fler EU-projektmedel inom dessa områden eller riktade statsstöd. Det kan också vara ett sätt att finansiera funktionen på sikt. Vi har dock valt att finansiera denna funktion utifrån den ramförstärkning som vi ger till kommunstyrelsen.

5.2 ÅTGÄRDER INOM UTBILDNING OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

I den ram som vi och Alliansen har lagt till Utbildning och arbetsmarknadsnämnden finns det nu resurser för att täcka de behov som förvaltningen tidigare visat finnas och ett litet utrymme för extra satsningar. Dessa vill vi precis som Alliansen att det ska gå till att säkerställa att de elever som har särskilda behov ges en möjlighet att förbättra sina resultat, ökad studiero samt att den skolorganisation som är under utredning effektiviseras utifrån en ny fastighetsstrategi där vi ställer oss positiva till decentralisering. Vi vill även se ökat medinflytande för personalen, bättre integration i tidigare åldrar och en hållbar lokalstrategi som säkerställer att kommunen uppfyller de arbetsmiljökrav som finns samt att utvecklingen

med det systematiska arbetsmiljöarbetet vidareutvecklas både inom skolan och centralt. Om det dessutom finns utrymme efter denna översyn att höja lärarlöner ställer vi oss även positiva till det, för att kunna ha råd med att anställa mer behörig personal. Vi vill även säkerställa att alla kommunens förskolor erbjuder de anställda arbetskläder, något som vi under lång tid försökt införa i Sala kommun. Om pandemin kommer tillbaka med nya utbrott, vill vi även se att skyddskläder kan erbjudas till de som önskar det, på de olika skolenheterna.

GÖR OM GRUNDSKOLEORGANISATIONEN OCH ARBETA I DE LÄGRE ÅLDRARNA MOT SEGREGATION

Vi ser att högstadiet kan effektiviseras genom att återgå till att ha F-9 skola på Valla och låta Ekeby bli ett renodlat högstadium igen. Det är något som både fackförbunden och personalen efterlängtar. Kostnaderna med den centrala organisationen som kräver fler chefer är högre och blir väldigt tungstyrd. Det är t o m något som den avgående rektorn framhåvt då hen sa upp sig. Ett samarbete mellan högstadierna kan ändå fortgå, med rätt person på rätt plats.

Detta skrev vi 2021 och även efter den sk. Objektiva utredningen för 50 000 kr som ska redovisas i juni i nämnden, så är både fack och de anställda ännu mer oroliga nu. Nu har dessutom nästa uppsättning rektorer sagt upp sig. Vi anser att arbetet med att få till en bättre integrering, som anses vara en av anledningarna till att ledningen håller fast vid detta, måste göras betydligt tidigare än i högstadiet. För att få bort de problem som finns idag har vi försökt att yrka att hela grundskoleorganisationen måste ses över. Men det har ännu inte tagits med. Om vi ska ha fristående högstadier eller som i många andra kommuner jobba med F-9 skolor eller blandat behöver tas med ur ett organisationsperspektiv men även i den kommande fastighetsstrategin. Detta vill vi se en utredning av i samband med alla de investeringar som ska tas framöver, då det även är kopplat till investeringsbehoven. Vi anser också att Valla och Ekeby ska vara två enheter med varsin rektor så fort som möjligt. Det kan ge en möjlig årsbesparing på 0,9 mkr – 1 mkr då det krävs en rektor mindre. Vi är också ganska säkra på att detta kan innebära mindre rekryteringskostnader och en lägre omsättning av rektorer på sikt vilket också ger utrymme för andra satsningar inom grundskolan.

UTRED MÖJLIGHETERNA MED EN RESURSSKOLA I SALA OCH MINSKA ANTALET HEMMASITTARE

Sala kommun har under de senaste åren fått ökat behov av lösningar för barn med särskilda behov. En anledning är att ökat antal barn med särskilda behov placerats i hem i Sala kommun. För att minska köerna till de särskilda klasserna och minska antalet hemmasittare vill vi att en utredning tas fram för hur en resursskola i Sala på bästa sätt kan tillskapas och säkerställa att de elever som behöver särskilt stöd i skolan verkligen får det. Det kan vara i egen regi eller med hjälp av externa aktörer. Ett alternativ kan vara att placera en resursskola i Sörskogen istället för att sälja lokalen. Eller sälja lokalen till någon som vill driva en resursskola.

Resursskola är en term som kommunerna använder för de särskilda skolor som tar emot barn som av olika anledningar inte klarar av att studera i den ordinarie grundskolan. Resursskolan följer samma läroplan som den ordinarie grundskolan, men tar större hänsyn till att alla barn är olika, har olika intressen och därför lär sig på olika sätt i olika takt.

Det som skiljer resursskolan från ordinarie grundskolor är till exempel att klasserna är mindre, pedagogiken är bättre anpassad efter individen och att personalen ofta har erfarenhet av barn med olika funktionsnedsättningar. Barnen kan till exempel välja att läsa ett ämne i snabbare takt och samtidigt få extra lektioner i ett annat. I en del resursskolor har varje elev en av skolans lärare som handledare. Handledaren har till uppgift att stötta och inspirera barnet för att uppmuntra till maximala förutsättningar i skolarbetet.

Det finns också resursskolor med fokus på barn med vissa diagnoser, till exempel barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller barn med autismspektrumtillstånd (AST). Resursskolan har uppstått i samband med att insikten om att barn med dessa diagnoser inte har en begåvningsnedsättning och därför inte hör till grundsärskolan.

Observera att resursskolan inte har något med grundsärskolan eller specialskolan att göra, som har sina egna läroplaner. Blanda inte heller ihop resursskolan med de resursklasser som finns på ordinarie grundskolor, som ibland även kallas specialpedagogiska grupper eller särskilda undervisningsgrupper. Salas Bästa vill samtidigt att arbetet med att NPF säkra befintliga skolor fortsätter och att det mål om att alla skolor ska vara anpassade senast 2025 verkligen blir genomfört. För att alla elever ska lyckas, behövs fler valmöjligheter utifrån varje individs behov.

5.3 ÅTGÄRDER INOM VÅRD OCH OMSORGSNÄMNDEN

SATSA PÅ "VÄLFÄRDSHJÄLTARNA"

Med den ramförstärkning som nu lagts och eventuella ökade riktade insatser från staten i kommande budgetar anser vi att det är av vikt att kommunen avsätter riktat medel för att stödja våra så kallade välfärdshjältar, för utan dem krackelerar hela verksamheten!

Vi måste under 2022-2024 få bort delade turer och få till scheman som personalen inom verksamheten kan ställa sig bakom som utgår från en utökad grundbemanning och minskat antal timvikarier. Vi vill även samtidigt se en tydlig redovisning inom kommunen vad heltidsresan kostar för de olika verksamheterna, för att på så sätt fördela kommande ramar utifrån de kostnadsbehov som uppstår och möjliggöra dessa förändringar.

Vi anser även att nattpersonalen ska få sänkt heltidsmått fr om januari 2022 och att de med upphållsanställning erbjuds semesteranställning. De eventuellt ökade kostnaderna ska bäras upp av minskad inhyrning av bristpersonal och förändring av overheadkostnader i en mer decentraliserad verksamhet. För att öka möjligheten till en ökad grundbemanning måste vi arbeta aktivt med att både få de som utbildar sig att stanna kvar i verksamheten och utöka möjligheterna att utbilda sig internt. Därför är vi positivt inställda till att införa utbildningskontrakt och införa vårdbiträdesutbildning inom vård och omsorgsollage samt

att det tas fram förslag till detta tillsammans med facket under 2022. Vi vill även att friskvård införs på arbetstid och gärna i samverkan med Kultur och fritid som kan anordna eller samordna olika aktiviteter genom samverkansavtal med det lokala föreningslivet. Med andra ord så är vårt fokus att så mycket resurser som möjligt riktar sig till att Sala kommun fokuserar på att förbättra arbetsmiljön för våra medarbetare inom vård och omsorg, för att vi ska kunna erbjuda en bra omsorg till de invånare som behöver det även efter Coronan. De ska dessutom både ha en trygg anställning och en lön som gör att de fortfarande vill gå till jobbet. Vi ser hellre att effektivisering sker på overheadkostnader och tror att en decentralisering kan göra mycket av detta möjligt, då beslut hamnar närmare utförarna. Vi ställer oss också positiva till Alliansens förslag om att införa språktester i Sala, detta för att säkerställa att medarbetare i skola och omsorg har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten

5.4 ÅTGÄRDER INOM KULTUR OCH FRITID

Vi anser att det behövs mer samhandling med föreningslivet, Sala ska värna om breddidrotten och tillsammans med föreningslivet skapa förutsättningar för allas rätt att delta.

Barn och Unga:

- Tillhandahålla forum för ungas delaktighet och inflytande.
- Säkerställa barns rätt att skyddas mot droger och diskriminering inom förenings- och fritidslivet genom tydliga villkor för föreningsliv och civilsamhällets aktörer för att erhålla kommunala bidrag och stöd.
- Öka samverkan mellan de nämnder som har ansvar för barn och unga.
- Ta till vara på unga som goda förebilder genom samverkan med föreningsliv och andra aktörer.
- Tillhandahålla stödformer för de barn och ungdomar som väljer att inte delta i organiserat föreningsliv
- Ge ungdomars kulturuttryck utrymme i det offentliga rummet.
- Bidra till hög ledarkompetens och trygga idrottsmiljöer.

Äldre

- Ge förutsättningar för idrottsföreningar och äldreorganisationer att samverka för att skapa fysiska aktiviteter för seniorer.

Det spontana och självorganiserande

- Det spontana och självorganiserade är viktigt, möjligheterna till spontant idrottande/lekande ska därför förbättras och att behålla och utveckla miljöer som uppmuntrar och stimulerar till spontan fysisk aktivitet eller lek för alla åldrar i kommunens alla delar.

Folkhälsan

Den viktigaste strategin i ett hälsofrämjande arbete är stödjande miljöer. Det handlar om att skapa förutsättningar där människor bor och verkar, att engagera dem kring gemensamma angelägenheter, att förändra eller skapa goda sociala mönster för grupper av människor.

- Utveckla samarbeten med föreningar och med det privata näringslivet kring satsningar som främjar god folkhälsa för invånare.
- Verka för sammanhängande stråk för lust till promenader, lek och motion i boendenära områden.
- Värna om den tätortsnära skogen som närströvsområde och lärande miljö för barn.

Bibliotek

- Det är viktigt att kommuninvånare kan ta sig till biblioteket eller att det kan ta sig till dig och att öppettiderna är anpassade för så många som möjligt.
- Kontinuerligt utveckla det läsfrämjande arbetet med barn och ungdomar i fokus.

Det fria kulturlivet

En bra dialog med kulturskapare, amatörer såväl som professionella, är viktig i utvecklingen av befintliga och nya kulturverksamheter. Ungas engagemang och lust att uppleva och att själva skapa kultur tillvaratas som en resurs för att bidra till ett attraktivt Sala.

- Tillsammans med andra samhällsaktörer och det civila samhället utveckla och stärka barn- och ungdomskultur med syfte att stärka skapande och experimentlusta inom kulturyttringar som konst, litteratur, musik, teater, film, bild, dans och hantverk.

Under flera år så har ramen räknats upp medan de föreningsstöd som vi har inte har ökat i samma utsträckning. Med digitala hjälpmedel för ansökning och uppföljning kan man säkerställa att bidragen hamnar rätt till de föreningar som följer värdegrund och har utbildade ledare.

Vi vill få ut mer utveckling tillsammans med föreningslivet. För att föreningslivet ska kunna komma igång igen efter pandemin är det därför viktigt att de stöd som kommunen har, ges utökat utrymme med samma uppräkningsramen. Vi anser också att det är av vikt att grundskolan och kulturskolan fortsätter att hitta vägar fram för att kommunen ska kunna samordna heltidstjänster för lärarna på Kulturskolan.

6. Budgetförutsättningar och yrkanden

I Salas bästa förslag har vi som tidigare sagt, helt enkelt valt att lägga samma ramtilldelning som Alliansens gör med samma resultatmål och skattesats. Vi har heller inte rört det egna förfogandet, denna gång, då vi anser att det finns en möjlighet för verksamheterna att faktiskt hålla de utdelade ramarna för 2022-2024. Då det också lyftes på fullmäktigemötet i maj att det viktigaste för att kommunen ska bedrivas effektivt är, enligt SKRs chefsekonom

att vi försöker samverka för att nå bästa resultat, har vi valt att backa upp de ekonomiska förutsättningar som styret lägger för att ha samma förutsättningar och sträva efter samma vision och målområden. Vi har istället valt att lyfta vad vi prioriterar i handling utifrån gemensamma förutsättningar och mot samma vision.

6.1 INVESTERINGAR OCH FINANSIERING

Vi har även samma investeringsbudget som Alliansen har, men vill att vi arbetar aktivt med att få ner investeringsbehovet generellt i kommunen och framförallt belåningsbehoven och framhäver både vikten av att se över fastighetsbestånd, skolorganisation, decentralisering, kostnadsfördelning vid exploatering och att förändra kommunens strategi från att vara en renodlad utförarorganisation till att se över vilka delar som lämpar sig bättre att bli beställningsorganisation. Vi vill gå längre än Alliansen när det gäller att samverka med näringslivet och föreningslivet för att tillgodose kommunens behov av lokaler och uppmuntra sådana samarbeten. Tillsammans med föreningslivet och det lokala näringslivet kan vi få ut mer av varje satsad skattekrona. Vi vill ha förstärkt avtalsfunktion och mer riktade resurser för att arbeta aktivt med etableringar som i sin tur kan ge minskat investeringsbehov för kommunen.

Så med andra ord så är det inte så mycket som skiljer vår budget från Alliansen, förutom att vi valt att förtydliga vad vi anser vara viktiga åtgärder att införliva under budgetåret för att nå den vision som kommunen har antagit.

6.2 YRKANDEN

Hanna Westman, SBä, yrkar mot bakgrund av ovanstående skrivelse att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att driftsbudgetsramarna för nämnderna fastställs i enlighet med bilaga 1.

Att Investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs i enighet med bilaga KS2021/508, 2021.2168 (Alliansens förslag 2021-05-25).

Att utdebiteringen fastställs till 22,31% för år 2022 i enlighet med bilaga 1.

Att till kommunstyrelsens förfogande anslå 4611 tkr i enlighet med bilaga 1.

Att resultatmålet för år 2022 fastställs till 24590 tkr inklusive återställande av negativt resultat, år 2023 fastställs till 25058 tkr, samt år 2024 till 32110 tkr. I enlighet med bilaga 1.

Att ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen.

Att styrelser och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag.

Att styrelser och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet.

Att kommunstyrelsen under år 2022 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2022.

Att kommunstyrelsen har under 2022 rätt att ytterligare upplåna, det vill säga öka kommunens skulder med under 2022 med totalt 50 000 tkr, 85 000 tkr år 2023 samt under 2024 85 000 tkr.

Att Salabostäder AB samt Sala Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta +1% på insatt kapital.

Att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva.

Att för övrigt utföra de utredningsförslag och åtgärder som föreslås i Salas Bästas budgetförslag 2022-2024.

Budgetberäkning Salas Bästa 21-06-03**Förutsättningar för beräkningar**

Kommunalskatt	22,31%		
Befolkningstal antal invånare		2022	2023
		23 000	23 100
			2024
			23 200
Beräknad snittränta/år, nyupplåning och omsättning av lån		2022	2023
		0,79%	1,04%
			2024
			1,38%
Pensionskostnader	KPA:s prognos 2021-05-05		
Skatteintäkter, generella statsbidrag utjämning och fastighetsavgift	Cirkulär 21:23 2021-05-24		
PO-pålägg, prel	40,15%	Cirkulär 20:58 2020-12-22	
Internränta 2022	1,00%	Cirkulär 21:11 2021-02-10	
PKV	Cirkulär 21:20, 2021-04-29		

Prisindex för kommunal verksamhet	2022	2023	2024
Arbetskraftskostnad	2,2%	1,9%	3,1%
Övrig förbrukning	1,7%	2,0%	2,1%
Prisförändring	2,1%	2,0%	2,8%

Beräkning

	2022	2023	2024
Skatteintäkt	-1 096 639	-1 125 535	-1 161 704
Gen. statsbidrag, utjämning, fastighetsavg.	-440 252	-440 590	-443 803
Årets resultatmål	1,6%	1,6%	2,0%
Årets resultat, inkl återställande av neg resultat	24 590	25 058	32 110
Kommunstyrelsens förfogande	4 611	4 698	4 817
KS förfogande andel av skatter, bidrag o utjämn	0,30%	0,30%	0,30%
Pensionskostnader	94 934	95 788	99 450
Arbetsgivaravgifter	261 421	266 373	274 606
Avskrivningar	80 189	84 113	88 537
Finansnetto	2 547	4 826	8 589
PO-pålägg	-332 974	-339 301	-349 819
Kapitaltjänstkostnader	-93 597	-98 386	-103 681
Återstår att fördela ut i ramar	-1 495 171	-1 522 955	-1 550 898

Fördelning Nämnder

	Nettoram			
	2021	2022	2023	2024
Kommunstyrelsen	210 897	222 678	226 816	230 977
Kultur-och fritidsnämnd	56 887	59 641	60 749	61 863
Revision	890	933	950	968
Överförmyndare	3 068	3 217	3 277	3 337
Utbildn- och arbetsmarknadsnämnd	580 249	608 334	619 638	631 007
Vård- och omsorgsnämnd	575 152	600 369	611 526	622 746
Summa totalt	1 427 143	1 495 171	1 522 955	1 550 898
I förhållande till föregående års ram		4,8%	1,9%	1,8%
I förhållande till 2021 års ram		4,8%	6,7%	8,7%

Resultaträkning

Tkr	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	369 255	331 429	366 562	366 562	366 562
Verksamhetens kostnader	-1 727 119	-1 701 019	-1 796 127	-1 818 690	-1 842 833
Avskrivningar	-68 226	-78 240	-80 189	-84 113	-88 537
VERKSAMHETENS	-1 426 090	-1 447 830	-1 509 754	-1 536 241	-1 564 808
NETTOKOSTNADER					
Skatteintäkter	1 024 435	1 038 276	1 096 639	1 125 535	1 161 704
Generella statsbidrag och utjämning	437 498	430 627	440 252	440 590	443 803
Finansiella intäkter	8 264	4 369	4 328	4 328	4 328
Finansiella kostnader	-6 087	-6 346	-6 875	-9 154	-12 917
RESULTAT FÖRE EXTRA- ORDINÄRA POSTER	38 021	19 097	24 590	25 058	32 110
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	38 021	19 097	24 590	25 058	32 110

Kassaflödesanalys

	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Tkr	2020	2021	2022	2023	2024
LÖPANDE VERKSAMHET					
Årets resultat	38 021	19 097	24 590	25 058	32 110
Justering för ej likviditetpåverkande poster	64 987	76 393	78 497	82 858	87 283
Övriga likviditetpåverkande poster	3 548	0	0	0	0
Poster som redovisas i annan sektion	-8 079	772	872	872	872
Medel från vh före förändring av rörelsekapital	98 477	96 262	103 959	108 788	120 265
Ökning/minskning kf fordringar	-23 398	0	0	-2 231	-3 709
Ökning/minskning kortfristiga skulder	19 646	0	0	5 745	9 551
Ökning/minskning förråd och varulager	-179	0	0	-75	-124
Kassaflöde löpande verksamhet	94 546	96 262	103 959	112 228	125 984
INVESTERINGSVERKSAMHET					
Investering i immateriella tillgångar	0	0	0	0	0
Försäljning av immateriella tillgångar	0	0	0	0	0
Investering i materiella tillgångar	-106 016	-125 058	-147 710	-196 656	-184 917
Försäljning av materiella tillgångar	7 160	0	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar	-245	0	-585	-2 778	-4 970
Avyttring av finansiella tillgångar	1 715	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-97 386	-125 058	-148 295	-199 434	-189 887
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	30 000	0	50 000	85 000	85 000
Amortering av långfristiga skulder	-25 805	-26 035	-27 702	-29 119	-31 952
Amortering av skulder för finansiell leasing	-231	0	0	0	0
Ökning långfristiga fordringar	-303	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	3 661	-26 035	22 298	55 881	53 048
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Bidrag till statlig infrastruktur	-1 000	0	0	0	0
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur	-1 000	0	0	0	0
Årets kassaflöde	-179	-54 831	-22 038	-31 325	-10 855
Likvida medel vid årets början	80 156	79 979	25 148	3 109	-28 216
Likvida medel vid årets slut	79 979	25 148	3 109	-28 216	-39 070

Balansräkning

Tkr	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		0	0	0	0
Maskiner och inventarier		0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Summa anläggningstillgångar	1 549 770	1 595 815	1 663 048	1 777 497	1 877 974
Omsättningstillgångar					
Förråd	3 929	3 929	3 929	4 004	4 128
Fordringar	117 400	117 400	117 400	119 631	123 339
Kassa och bank	79 977	25 148	3 111	-28 215	-39 069
Summa omsättningstillgångar	201 306	146 477	124 440	95 420	88 398
SUMMA TILLGÅNGAR	1 751 076	1 742 292	1 787 488	1 872 917	1 966 372
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	681 340	719 361	738 458	763 049	788 107
Årets resultat	38 021	19 097	24 590	25 058	32 110
Summa eget kapital	719 361	738 458	763 049	788 107	820 217
Avsättningar för pensioner	48 047	46 200	44 508	43 253	41 999
Skulder					
Långfristiga skulder	681 309	655 274	677 572	733 453	786 501
Kortfristiga skulder	302 359	302 359	302 359	308 104	317 655
Summa skulder	983 668	957 633	979 931	1 041 557	1 104 156
SUMMA EGET KAPITAL , AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 751 077	1 742 292	1 787 488	1 872 917	1 966 372

Investeringsbudget/Plan

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Kommunstyrelsen								
Kommunchef	2 200	2 525	3 012	5 790	6 742	1 010	0	0
Personalkontor	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekonomikontor	1 000	0	0	0	0	0	0	0
Räddningstjänst	4 000	1 550	350	3 300	1 000	3 300	0	1 000
Tekniskt kontor	143 010	200 475	169 250	124 850	65 600	74 200	85 150	82 250
Samhällsbyggnadskontor	-9 000	-19 500	-700	-700	-700	0	0	0
Summa Kommunstyrelsen	141 210	185 050	171 912	133 240	72 642	78 510	85 150	83 250
Kultur- och Fritidsnämnd	0	0	1 000	0	0	0	0	0
Utbildn- och arbetsmarknadsnämnd	4 000	6 250	4 400	3 100	2 900	2 500	2 000	2 000
Vård- och omsorgsnämnd	2 500	1 500	250	100	350	100	100	100
Summa	147 710	192 800	177 562	136 440	75 892	81 110	87 250	85 350